

Sveikiname su Šv. Kalėdomis! STAČIATIKIŲ LIETUVĄ

Lietuvos Stačiatikių arkivyskupijos laikraštis

2023 m. sausis Nr. 5

www.orthodoxy.lt

facebook.com/orthodoxy.lt

Kiekvienas gali tapti „gailestingumo angelu“

► Kalėdos - gailestingumo, gerumo ir labdaros metas. Nuotraukoje: Šv. vienuolės Charitinos Lietuvaitės Seserijos gailestingumo seserys su viena iš savo globotinių.

Kasmet prieš Kalėdas ir Naujuosius metus mūsų vyskupijoje vyksta tradicinė labdaros akcija „Gailestingumo angelas“. Ją organizuoja Vilniaus miesto dekanato Socialinė tarnyba. Akcijos tikslas - padėti daugiavaikėms, mažas pajamas gaunantioms šeimoms, vaikams su raidos sutrikimais bei vienišioms pagyvenusioms žmonėms.

Šįmet Socialinė tarnyba renka kanceliarijos reikmenis, suvenyrus ir, žinoma, saldumynus dova-

noms. Socialinės tarnybos darbuotojai savo globotinius pradeda lankyti ir sveikinti dar iki katalikų Kalėdų, juk daugelis šių globotinių - katalikai, o Socialinės tarnybos darbuotojai vieno-dai rūpinasi tiek stačiatikiais, tiek katalikais, tiek kitų konfesijų atstovais.

Tarp globotinių yra asmenų, kurie dėl savo būklės ar protinės raidos ypatumų apskritai nelabai suvokia, kas vyksta. Bet šie žmonės itin jautrūs gėriui, jų labai sti-

prus, gilus dėkingumo jausmas, be to, jie aiškiai, emociškai jį išreiškia.

Šventosios vienuolės Charitinos Lietuvaitės Seserijos vyresnioji sesuo Liudmila Kalošina sako, kad tie apsilankymai labiausiai reikalingi net ne ligoniams, skurstantiems ar bejėgiams asmenims, o mums patiems.

„Kuomet matai, kaip juos džiugina patys paprasčiausi daiktai: žaisliukai, suvenyrai, saldumynai, kaip nuoširdžiai jie dėkoja,

kaip ima spindėti jų akys, pradedi suprasti, kad mes dažnai nevertiname to, ką turime, ir kartais užsigiedžiame visai nereikalingų, menkų dalykų“.

Labdaros akcija „Gailestingumo angelas“ tęsiasi iki 2023 metų sausio 31. Visi norintieji gali joje dalyvauti: padėti stokojantiems, pasiekti, kad džiaugsmu nušvistų veidai žmonių, kuriems, dažnai stinga paprastų dalykų.

Dėl informacijos prašome kreiptis tel. 8-655-71-123.

Metropolito Inokentijaus
Kalėdinis sveikinimas

2 psl.

Aušros vartų šventenybė

3-4 psl.

Klausimai ir atsakymai

6 psl.

Šventinis apsakymas

8 psl.

ISSN 2783-7173

9 772783 717000

Vilniaus ir Lietuvos metropolito Inokentijaus Kalėdinis laiškas dvasininkams, vienuoliams ir visiems kitiems Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios nariams

Viešpaties numylėtieji, Ekscelencija Ambrosijau, brangūs tėvai, broliai ir seserys Kristuje!

Su didžiu dvasios džiaugsmu, iš visos širdies sveikinu jus visus su Įsikūnijusio mūsų Viešpaties ir Gelbėtojo Jėzaus Kristaus Gimimo iškilme! Atėjus Dievo skirtam žmonių pasirengimo Gelbėtojo nužengimo į pasaulį metui, Dievas Tėvas iš begalinės ir nesuvokiamos Savo meilės atsiuntė Savo Viengimį Sūnų, Kuris tam „buvo numatytas dar prieš pasaulio sukūrimą“ (žiūr. 1 Pt 1,20). Jis atėjo mūsų atpirkti, atnaujinti ryšį su Dievu, kurį žmonės buvo nutraukę, atkurti mums suteiktą Dievo paveikslą, pažeistą dėl senojo nuopuolio. Dievas nusileido į žemę, „kad kiekvienas, kuris Jį tiki, neprazūtų, bet turėtų amžinąjį gyvenimą“ (Jn 3,15 - 16).

Šią didžią dieną visi mes dvasiškai - mintimis ir jausmais - persikeliamo į tolimą Betliejaus olą, kad kartu su piemenimis ir Rytų šalies išminčiais (Mt 2,1) nusi- lenktume Kūdikėliui Jėzui ir pašlovintume didžią Dievo Įsikūni- jimo Paslaptį bei į pasaulį atėjusį Gelbėtoją. Ten, Palestinoje, nak- ties tylą nutraukė šventiškai džiaugsminga angelų giesmė, su- vienijusi Dangų ir Žemę, Dangiš- kajį pasaulį ir nuodėmingą žmo- nių: „Garbė Dievui aukštybėse, o žemėje ramybė Jo mylimiems žmonėms!“ (Lk 2,14). Didžios Kristaus meilės ir nuolankumo dėka žmonių giminė, netekusi Dangiškojo Tėvo malonės, vėl pri- imama į Rojaus buveines.

Su mumis yra Dievas, Kurio Dešinė ir Apvaizda rikiuoja visos kūrinijos būtį. Su mumis yra Die- vas, nužengęs iš mums nesuvokia- mų Dievybės aukštumų ir nuolan- kiai pašventinęs skurdžią Betlie- jaus olą bei menkas Kalėdų edžias. Su mumis yra Dievas, brangiuoju Savo Krauju pelnęs Šventąją Baž- nyčią. Su mumis yra Dievas, sti- prinantis asketus ir dovanojantis nugalėtojų vainikus šventiesiems kankiniams bei tikėjimo išpažinė-

► **Metropolitan Inokentijus: Kristaus Gimimas - tai šventė šviesios vilties, kad Dievas Savo galia įveiks visokią netiesą.**
Igorio Rinkevičiaus nuotrauka.

jams. Su mumis yra Dievas! Žino- kite, tautos, ir būkite nuolankios, nes su mumis yra Dievas! (žiūr. Iz 8, 8-10).

Susitikti su Dievu - didi malo- nė žmogaus sielai. O atsiskirti nuo Dievo - nepaprastai liūdnas daly- kas. Taip dažnai nutinka dėl mūsų gyvensenos ar poelgių, pažeid- džiančių Dievo įsakus. Tada žmo- gaus širdis būna ne ten, kur Kūrė- jas, o ten, kur nuodėmė ir netei- sybė. Tačiau, kokį užsidedimą ir dvasios pakilimą patiria žmogus, kuomet jo Dievą pamiršusios, ny- kios sielos tamsybes staiga nušvie- čia į pagalbą atskubėjęs Viešpats, ir, žmogui atgailavus, Jis vėl dova- noja Savo bendrystę!

Bet tam, kad Kristus nuolat būtų greta, reikia pastovių mūsų pastangų. Dvasinis gyvenimas - tai ne tik kova su silpnybėmis ir

nuodėmėmis, bet ir nepaliauja- mas proto bei širdies siekis būti su Dievu.

Brangūs broliai ir seserys, į vi- sus jus kreipiuosi šiais šventais apaštalo Pauliaus žodžiais: „Džiaukitės, tobulinkitės, vienas kitą guoskite, būkite vieningi, tai- kiai gyvenkite, ir meilės bei ramy- bės Dievas bus su jumis“ (2 Kor 13,11).

Kaip mums nesidžiaugus ir nedėkojus Dievui už nesuskai- čiuojamas Jo geradarystes, už mums skirtą slėpinį ir įstabią Jo apvaizdą! Dėkoti privalu už vis- ką, ką Jis mums siunčia. Pavyz- džiai, už tą nelengvą kelią, kurį mes įveikėme praėjusiais metais. Mes patiriame įžeidimų, mus šmeižia, mūsų Bažnyčiai metami nepagrįsti, neteisingi kaltinimai. Tai darantys asmenys nesuvokia

nei Jos prigimties, nei Jos Misijos, gelbėjant žmonių sielas. Mes sie- lojamės dėl mūsų brolių ir seserų ryšium su jiems iškilusiomis pa- gundomis. Sielvartaujame, jog ne visi ištvėrė šį išbandymą. Džiau- giamės, kad absoliuti dauguma Lietuvos stačiatikių liko ištikima Motinai Bažnyčiai ir Jos vienybei.

Visus Lietuvos stačiatikius labai skaudina baisi nelaimė, ištikusi Ukrainos liaudį. Mes tebetęsiame uolias maldas už kenčiančią jos tau- tą, meldžiame Dievo, kad Ukrainos žemėje pasibaigtų brolių žudiškas ka- ras ir įsiviešpatautų taika.

Šventieji tėvai vienu balsu tei- gia, jog, kenčiant nelaimės ir bėdas dėl Kristaus, stiprėjama. Kaip sako šventas hierarchas Jonas Aukša- burnis, ši patirtis daro sielą vyriš- kai tvirtą, nepalaužiamai kantrią ir ištvermingą... Dabar ėmėme ge-

riau suprasti šiuos drąsius apašta- lo Pauliaus žodžius: „Nei mirtis, nei gyvenimas, (...) nei dabartis, nei ateitis, nei galybės, nei aukštu- mos, nei gelmės, nei jokie kiti kū- riniai negalės mūsų atskirti nuo Dievo meilės, kuri yra mūsų Vieš- patyje Kristuje Jėzuse“ (Rom 8, 38-39). Kaip moko Evangelija, mums nederu nusiminti, o reikia pasiti- kėti Kūrėju ir ištverme gelbėti savo sielas (Lk 21, 18-19) bei likti išti- kimiems mūsų Motinai Bažnyčiai.

Kristaus Gimimas - tai švie- sios vilties iškilmė. Tylios, nuolan- kios, bet labai tvirtos vilties, kad Dievas Savo galia neišvengiamai įveiks visokią neteisę ir nuodė- mę. Šlovinkime Gimusį Jėzų Kris- tų ir pasitelkime palaimingąją Viešpaties paramą, kurią dosniai teikia Jo Bažnyčios Slėpiniai. Visas savo viltis dėkime į Vienatinį Die- vo Sūnų, Kuris iš didelės meilės mums tapo Žmogumi, kad mes, „nuteisinti tikėjimu, gyventume taikoje su Dievu per mūsų Vieš- patį“ (Rom 5,1).

Tegul Dieviškojo Kūdikio Kristaus meilė dovanoja mums kantrybės ir neblėstančio Kalėdų džiaugsmo, kurio niekas ir nieka- da iš mūsų neatims!

Ekscelencija Ambrosijau, gar- bingieji tėvai, brangūs broliai ir seserys, visi kiti Lietuvos gyven- tojai! Šią šviesią dieną priimkite mano šilčiausius sveikinimus ir nuoširdžiausius linkėjimus Kris- taus Gimimo iškilmės ir Naujųjų metų proga! Tesuteikia Viešpats jums, jūsų giminėms bei visiems artimiesiems sveikatos, džiaugsmo ir visagalės Savo paramos! O Dievo laiminamai Lietuvai ir jos tautai - taikos, gerovės ir klestėji- mo. Teužtaria ir tepadeda jums ir visiems kitiems Lietuvos žmo- nės Dievo Motina bei visų Lie- tuvos žemės šventųjų maldos! „Budėkite, tvirtai laikykitės tikė- jimo, elkitės vyriškai, būkite sti- prūs!“ (1 Kor 16, 13). Amen.

*Kristaus Gimimas (Kalėdos)
2022/2023 m.
Vilnius*

Įvyko Visuotinis Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios susirinkimas

Gruodžio 27 d. Vilniuje, Šventosios Dvasios vienuolyne, įvyko Visuotinis Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios (Jos juridinis pavadinimas „Lietuvos Stačiatikių arkivyskupija“) susirinkimas, kuriame dalyvavo dvasininkai, vienuoliai ir visų Lietuvos stačiatikių parapijų atstovai pasauliečiai.

Arkivyskupijos Visuotinis susirin- kimas išreiškė visišką pritarimą anti- karinei Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios vadovo, Vilniaus ir Lietuvos metro- polito Inokentijaus, pozicijai. Taip pat patvirtino savo ištikimybę didesnės bažnytinės nepriklausomybės siekiui

ir šiuo reikalu kreipėsi į Švenčiausiąjį Sinodą. Dar anksčiau metropolitas Inokentijus pateikė Sinodui tarpini- kavimo raštą, prašydamas suteikti Lie- tuvos Stačiatikių arkivyskupijai Sava- valdės Bažnyčios statusą.

Kartu Lietuvos Stačiatikių arkivy- kupija palaiko kanoninį ryšį su Mas- kvos Patriarchija, kuris niekaip ne- trukdo Bažnyčios savarankiškumui.

Visuotiniame susirinkime pra- nešimus skaitė metropolitas Inoken- tijus bei Trakų vyskupas vikaras Ambrosijus. Taip pat plačiai disku- tuota aktualiomis šiuolaikinio Baž- nyčios gyvenimo temomis.

Sausio 8 d. Vilniuje bus iškilmingai pagerbta Aušros vartų Dievo Motinos ikona

Sausio 8 d., sekmadienį, Šventosios Dvasios vienuolyne ir šalia esančioje Aušros vartų koplyčioje, vyks iškilmingas didžios Lietuvos šventenybės - Aušros vartų Dievo Motinos ikonos pagerbimas, būtent ši diena yra skirta šiai ikonai atminti. Kviečiame visus dalyvauti!

Šventėje dalyvaus daugelio mūsų šalies stačiatikių šventovių parapijiečiai, taip pat autokefali- nės Lenkijos Stačiatikių Bažny- čios delegacija, vadovaujama Liub- lino ir Chelmo arkivyskupo Abelio (rus. Avelj).

17:00 val. Šventosios Dvasios vienuolyno katedroje (Aušros vartų g., 10) vyks Didžioji Kalėdų Vakarinė, kuriai vadovaus Vil- niaus ir Lietuvos metropolitas Inokentijus. Kartu su juo tarnaus Liublino ir Chelmo arkivyskupas Abelis (Lenkijos Stačiatikių Baž- nyčia), Trakų vyskupas Ambrosi- jus bei visų Vilniaus ir Lietuvos vyskupijos šventovių dvasininkai. Pamaldose dalyvaus maldininkai, atvykę iš daugelio mūsų šalies stačiatikių parapijų. Pasibaigus Vakarinei, maždaug 17:45 val., religinė procesija nuo Šventosios

Dvasios vienuolyno pajudės prie Aušros vartų, ir Aušros vartų ko- plyčioje, prie Dievo Motinos iko- nos, vyks intencinės pamaldos, po kurių procesija grįš į vienuo- lyną.

Kitą dieną, sausio 9 d., Šven- tosios Dvasios vienuolyno kate- droje bus aukojama Dieviškoji Liturgija, kurioje dalyvaus gar- bingieji svečiai iš Lenkijos ir Lie- tuvos Stačiatikių arkivyskupijos dvasininkai.

Daugiau apie Aušros vartų Dievo Motinos ikoną skaitykite 3 - 4 puslapiuose.

Aušros vartų Dievo Motinos ikona - stačiatikių šventenybė

Mūsų šalyje yra šventenybė, kuriai itin didelę pagarbą reiškia tiek katalikai, tiek stačiatikiai. Tai Dievo Motinos ikona, esanti koplyčioje, virš Aušros vartų. Ji pagerbiama sausio 8-tą. Tą dieną tikintieji iš daugelio Lietuvos stačiatikių parapijų atvyks į Vilnių pasimelsti prie šio stebuklingojo paveikslėlio.

Maždaug 17:45 val. nuo Šventosios Dvasios vienuolyno katedros link Aušros vartų pajudės religinė procesija. Metropolitai Inokentijus ir vyskupas Ambrosijus kartu su gausiai susirinkusiais dvasininkais pakils į koplyčią, ir ten, prie Aušros vartų Dievo Motinos ikonos, vyks intencinės pamaldos. Kviečiame į jas visus norinčius!

Vilniaus Aušros vartų Dievo Motinos ikona (rus. „Ostrobramskaja“) - neįkainojama dovana iš praeities. Čia, prie Skaisčiausiojo Dievo Gimdytojos veido, paguodos tikisi sulaukti ne tik vietos gyventojai, bet ir maldininkai iš daugelio kitų šalių.

Katalikai tradiciškai ikonas atsiradimą datuoja XVII a. pradžia, tačiau esama liudijimų, kad Aušros vartų ikona kur kas senesnė. Jos gyvavimo pėdsakų randama jau XIV a., nuo Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Algirdo valdymo laikų.

Gedimino sūnus, Didysis Lietuvos kunigaikštis Algirdas (rus. Olgerd), buvo puikus karys. Per ilgus savo viešpatavimo metus (1345 - 1377 m.) vien prieš totorius jis surengė ne mažiau nei dešimt žygių. Ir dauguma jų buvo sėkmingi. Tuomet nugalėtojai buvo pratę užkariautose žemėse imti sau belaisvių, ginklų, brangenybių, kilimų, audinių, be to, bažnytinį reikmenų, papuošimų. Savaiame aišku, kad iš viso to pirmasis valstybės asmuo ir galėjo rinktis pirmas, ką panorėjęs.

Taip duoklėje, kurią Algirdas surinko viename iš žygių prieš „totorius“ (kai 1363 m. užkariavo Korsunę Krymo pusiasalyje), atsirado ir graikiškoji Apreiškimo Dievo Motinai ikona. Nieko nuostabaus čia nėra, juk Korsunė

(Chersonesas) anksčiau buvo didelė graikų gyvenvietė, kur žmonės išpažino stačiatikybę.

Pelnęs pergalę kunigaikštis Algirdas grįžo į Vilnių ir didžiausią iš atsivežtų brangenybių - Dievo Motinos ikoną - padovanojo savo sutuoktinei. Priminsime, kad Algirdo motina buvo rusė, ir tuometinė jo žmona Marija buvo Rusijos (Vitebsko) kunigaikščio Jaroslavo dukterė. Jai mirus Algirdas vėl vedė rusaitę - Tverės kunigaikščio Aleksandro dukterį Julijaniją (liet. Juliona). Abi Aleksandro žmonos buvo stačiatikės.

Kunigaikštienės Julijanijos rūpesčiu Vilniuje buvo pastatyta medinė Švenčiausiosios Trejybės cerkvė, kuri tapo to paties pavadinimo vienuolyno šventovė. Ji iškilo ten, kur 1347 metais buvo atlikta bausmė Vilniaus kankiniams Antonijui, Joanui ir Eustachijui. Ne nuostabu, kad Korsunės ikona buvo patalpinta būtent Švenčiausiosios Trejybės cerkvėje. Tai įvyko ne vėliau nei 1392 metais, nes tai paskutiniai didžiosios kunigaikštienės Julijanijos Aleksandrovnos gyvenimo metai.

► Aušros vartų Dievo Motinos ikonai pagarbą reiškia tiek stačiatikiai, tiek katalikai. Bigstockphoto.com nuotrauka

1431 metų kronikose sakoma, kad Korsunės ikona yra virš miesto vartų įrengtoje koplyčioje, o šie vartai - vos už keliasdešimt metrų nuo Švenčiausiosios Trejybės cerkvės. Anuomet tai buvo Medininkų vartai, nes nuo jų driekėsi kelias į kunigaikščio pilį Medininkuose. Po to vartai gavo Žemaičių, vėliau - Rusų, o galiausiai Aušros vardą (rusiškai ir lenkiškai jie nuo XVI a. vadinami „Aštriais“ - „Ostryje“; „Ostra brama“).

Savaime kyla klausimas, kodėl ikoną iš Švenčiausiosios Trejybės šventovės perkėlė į mažą koplyčią? Dalykas tas, kad stačiatikiai tradiciškai taip darė: ypatingai tikinčiųjų gerbiama ikoną patalpindavo ant pagrindinių miesto vartų kaip to miesto Saugotoją. Štai Maskvoje ant Barboros (rus. Varvarskije) vartų buvo iškelta „Bogoliubsko“ Dievo Motinos ikona, o ant Priskelimo vartų (Voskresenskije) - „Iberijos“ ikona. Pažymėtina, kad Dievo Motinos veidas buvo nukreiptas ne į miestą, o nuo jo.

Tęsinys - 4 psl.

BAŽNYTINIS KALENDORIUS. SAUSIS

PIRMADIENIS		ANTRADIENIS		TREČIADIENIS		KETVIRTADIENIS		PENKTADIENIS		ŠEŠTADIENIS		SEKMADIENIS			
TITULINĖS ŠVENTĖS:				DVYLIKA PAGRINDINIŲ METŲ ŠVENČIŲ:											
 Sausio 7 – Kristaus Gimimo garbei skirta Bukiškių šventė				 Sausio 7 Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Gimimas (Kalėdos) Sausio 19 Šventasis Dievo Apsireiškimas				5 Šv. Kretos kankiniai: Teodulas, Satorninas, Euporas ir kiti (III a.). 		6 Kristaus Gimimo išvakarės (Kūčios). Šv. kankinė, vienuolė Eugenija ir su ja šv. kankiniai Protas, Joakintas ir Klaudija (apie 262 m.).		7 Mūsų Viešpaties Dievo ir Gelbėtojo Jėzaus Kristaus Gimimas (Kalėdos). 		8 830-ta savaitė po Sekminių, po Kristaus Gimimo (Kalėdų). Švenčiausiosios Dievo Gimdytojos ir visų su ja susijusių šventųjų pagerbimo diena (rus. „sobor“).	
9 Šv. Apaštalas, pirmasis kankinys ir arkidiakonas Steponas (34 m.). 		10 20 000 kankinių, sudegintų Nikodemijos cerkvėje, ir kiti, nukankinti ten, bet ne cerkvėje: presbiteris Glikerijus, Zenonas, diakonas Teofilus ir kiti (302 m.).		11 14000 šv. kankinių, vaikelių, nužudytų Betliejuje, įsakius Erodiui (I a.). 		12 MŠv. kankinė Anicija (285 – 305 m.) Šv. kankinys, presbiteris Zotikas, vargšų, našlaičių maitintojas (IV a.). 		13 Kristaus Gimimo (Kalėdų) šventės Atbaiga. Šv. vienuolė Melanija Romietė (439 m.). Šv. vienuolis Paisijus Atonietis (beatifikavimas; 2015 m.).		14 Šeštadienis prieš Dievo Apsireiškimą. Viešpaties Apipjaustymas Šv. hierarchas, Cezarejos (Kapadokija) arkivyskupas Bazilijus (rus. Vasilij) Didysis (379 m.). 		15 31-ma savaitė po Sekminių, prieš Dievo Apsireiškimą. Šv. hierarchas, Romos Popiežius Silvestras I (335 m.). Šv. teisioji Juliona Lazarevietė, Muromietė (1604 m.).			
16 Pranašas Malachijus (400 m. pr. Kr.). Šv. kankinys Gordijus (IV a.). Šv. Vienuolė Genovaitė (Genevieve) Paryžietė (512 m.). 		17 Visų 70-ties šv. Apaštalų pagerbimo diena. Apaštalai Jokūbas (Viešpaties brolis), Evangelistai Morkus ir Lukas, Kleopas (Klopas), Justas (Jozė), Tadas (rus. Fadej) ir kiti.		18 Dievo Apsireiškimo Išvakarės. Šv. kankinys, hierarchas Nikomedijos vyskupas Teopemptas ir kankinys Teona (žynys) (303 m.). 		19 Šventasis Dievo Apsireiškimas Mūsų Viešpaties Dievo ir Gelbėtojo Jėzaus Kristaus Krikštas. 		20 Dievo Apsireiškimo Pošventė. Viešpaties Pirmtako ir Krikštytojo Jono bei su juo susijusių visų šventųjų pagerbimo diena (rus. „sobor“).		21 Šeštadienis po Dievo Apsireiškimo. Šv. vienuoliai Jurgis (rus. Georgij) Chozibietis (Chozebitas; VII a.) ir Emilijonas išpažinėjas (IX a.). 		22 32-a savaitė po Sekminių, po Dievo Apsireiškimo. Šv. kankinys Polieuktas (259 m.). Šv. hierarchas, Maskvos ir visos Rusijos metropolitas Filypas (liet. Pilypas), stebukladaris (1569 m.).			
23 Šv. hierarchas Grigalius Nysietis (po 394 m.). Šv. vienuolis, Melitenos vyskupas Domicianas (601 m.). 		24 Šv. vienuolis Teodosijus Cenobiarchas (529 m.). 		25 Šv. kankinė Tatjana ir su ja nukentėjusieji Romoje (226 – 235 m.). Šv. hierarchas, Serbijos arkivyskupas Sava (liet. Sabas; 1237 m.). 		26 Šv. kankiniai Jermilas ir Stratonikas (apie 315 m.). Šv. vienuolis Irinarchas, Rostovo atsiskyrėlis (1616 m.). 		27 Dievo Apsireiškimo Šventės Atbaiga. Šv. tėvai vienuoliai, žuvę Sinajuje ir Raifoje: Izaijas, Sabas, Moze ir jo mokinys Moze, Jeremijas ir kiti (IV – V a.).		28 Šv. vienuoliai: Paulius Tebietis (Atsiskyrėlis; 341 m.) ir Jonas Kalivitas (Va.). 		29 33-čia savaitė po Sekminių. Garbingųjų šv. Petro pančių pagerbimas. Šv. teisusis kunigas Maksimas Totjmietis (1650 m.). 			
30 Šv. vienuolis Antanas (rus. Antonij) Didysis (356 m.). Šv. vienuolis Antonijus Dymskietis (1224 m.). 		31 Šv. hierarchai, Aleksandrijos arkivyskapai Atanasas (rus. Afanasij; 373 m.) ir Kirilas (444 m.). 		1 Šv. vienuolis Makarijus Didysis, Egiptietis (390 – 391 m.). Šv. hierarchas, Efezo arkivyskupas Morkus (rus. Mark; 1444 m.). 		2 Šv. vienuolis Eufemijus Didysis (473 m.). Šv. Pečery vienuoliai: schimininkas Eufemijus (XIV – XIV a.) ir atsiskyrėlis Laurentijus (XIII – XIV a), tolimosios olos.		3 Šv. vienuolis Maksimas išpažinėjas (662 m.). Šv. kankinys Neofitas (303 – 305 m.). Šv. vienuolis Maksimas Graikas (1556 m.). Šv. kankinė, mergelė Agnietė (apie 304 m.).		 Šventė Pasninkas					

Aušros vartų Dievo Motinos ikona - stačiatikių šventenybė

Tęsinys. Pradžia - 3 psl.

Baigiantis XV ir prasidėjus XVI a. Vilnių dar galėjo užpulti totoriai. Nuo jų nukentėjo netoli esantys miestai - Minskas, Naugardukas (Novogrudok), Sluckas. Kilmingi vilniečiai kreipėsi į valdovą Aleksandrą (jo valdymo metai - 1492 - 1506), prašydami apsaugoti sostinę. Buvo nutarta apjuosti miestą mūrine siena. 1498 metų balandžio 23 (pagal senąjį kalendorių), Šv. Jurgio Nugalėtojo dieną, įvyko bendra miestiečių religinė procesija skambant visų šventovių (14 stačiatikių ir 7 katalikų) varpams. Liaudies eisenai vadovavo pats valdovas Aleksandras. Ir prie medinių vartų, virš kurių buvo Korsunės ikona, pašventinta ten iškilsiančių mūrinių vartų vietą. Neužilgo vartus pastatyta. Rusiškai juos pavadinta „Aštoriais“ (Ostryje), o ikona taip pat nustota vadinti „Korsunės“ arba „Apreiškimo“: ji tapo Aušros vartų ikona („Ostovorotnaja“ ar „Ostrobramska“).

Vilniaus istorijoje XVI amžių galima vadinti vidinio stačiatikybės susilpnėjimo metu. Dar 1483 m. karalius Kazimieras IV pasiskelbė įsaką, draudžiantį statyti naujas stačiatikių šventoves ir rekonstruoti apgriuvusias. Stačiatikių Bažnyčios vadovai pasidavė korupcijai, ėmė reikštis ženkli nederme tarp pasauliečių ir dvasininkų. Tai atsiliepė ir tikinčiųjų maldingumui: stačiatikių reiškia pagarba Aušros vartų ikonai sumenko, juolab, kad į Vilnių jau atkeliavo Konstantinopolio Dievo Motinos ikona, kurią dabar vadiname „Vilniaus Hodegetrija“ (jos kopija yra Šventosios Dvasios vienuolyno katedroje). Šią ikoną iš Maskvos atvežė kunigaikščio Joano III duktė Jelena, ištėkėjusi už Lietuvos kunigaikščio Aleksandro. Ikona buvo patalpinta Skaisčiausiosios katedroje, ir stačiatikiai ėmė reikšti jai itin didelę pagarbą.

1596 metais, sudarius religinę Brastos (Bresto) uniją, Švenčiausiosios Trejybės vienuolynas, kuriam teisiškai tebe priklausė Aušros vartų ikona, perėjo unitams. Tačiau stačiatikiai sugebėjo perkelti ikoną į Mikalojaus (Nikolskaja) cerkvę, esančią Didžiojoje gatvėje. 1609 metais Švenčiausiosios Trejybės vienuolyno unitai pareikalavo, kad stačiatikiai grąžintų ikoną. Ši byla buvo išspręsta per dvi dienas: karaliaus valdžiai palaiminus, 1609 metų liepos 31 dieną Mikalojaus šventovę atėmė iš stačiatikių ir atidavė unitams. Ir jau rugpjūčio 1 dieną unitų metropolitas Ipatijus Pacėjus atėjo į Mikalojaus cerkvę pagerbti Aušros vartų Dievo Motinos ikonos. Tą pačią dieną ikona buvo nugabenta Švenčiausiosios Trejybės vienuolyno unitams. O Lietuvos sostinėje tada tebuvo likusi viena veikianti stačiatikių šventovė - Šventosios Dvasios vienuolyno.

Unitų vienuoliai vėl patalpino ikoną Aušros vartų koplyčioje. Dabar ikona priklauso vienuolių Bazilijonų ordinui, įsikūrusiam Švenčiausiosios Trejybės vienuolyne. Šiam ordinui tiesiogiai vadovavo Romos Popiežius. Ordino įkūrėjai tikėjosi, kad jis taps dvasiniu Unijos sklaidos Lietuvoje centru. Unitų metropolitas Josifas Rutskis kreipėsi į Popiežių Urboną VIII, prašydamas atsiųsti į Lietuvą išsimokslinusių asmenų, kurie galėtų imtis Švenčiausiosios Trejybės vienuolyno brolių bazilijonų lavinimo. 1624

► Aušros vartų Dievo Motinos ikona yra koplyčioje virš to paties pavadinimo vartų, netoli stačiatikių Šventosios Dvasios vienuolyno. Wikimedia Commons. nuotrauka

metų vasarą į Vilnių atvyko keturi Basijų karmelitų ordino vienuoliai, mokantys lenkų kalbą. Neužilgo misionieriams atiteko naujai pastatyta Šv. Teresės šventovė. Ji yra greta Švenčiausiosios Trejybės cerkvės. Iš pradžių naująją šventovę norėta atiduoti unitams bazilijonams, bet ji vis labiau panašėjo į katalikų bažnyčią. O netrukus Auš-

Sekmadienį, sausio 8 d., maždaug 17.45 iš Šventosios Dvasios vienuolyno link greta esančių Aušros vartų pajudės gausi religinė procesija. Koplyčioje, prie Dievo Motinos Aušros vartų paveikslų, vyks intensinės pamaldos, po kurių religinė procesija grįš į vienuolyną.

ros vartų ikonos „šeimininkais“ tapo karmelitai. Bazilijonai dėl jos nedrįso ginčytis su basaisiais karmelitais: juk šie buvo bazilijonų mokytojai ir dvasiniai vadovai.

Iki XVII amžiaus septintojo dešimtmečio Teresės šventovė galutinai tapo katalikų bažnyčia. Karmelitai prie jos įkūrė šv. Juozapo broliją, kuriai Roma suteikė itin daug privilegijų. 1671 metais karmelitai vietoj senos

aptriušusios koplyčios pastatydino naują koplyčią, ir ikona atsidūrė ne išorinėje sienos pusėje, kaip buvo iki tol, o vidinėje. Dievo Gimdytojos atvaizdas dabar buvo nukreiptas į miestą bei į pačią Šv. Teresės bažnyčią. 1714 metų gegužės mėnesį, kilus gaisrui, sudegė medinė Aušros vartų koplyčia. Ji buvo visiškai sunaikinta, bet karmelitai spėjo išgelbėti ikoną. Ją patalpinta Šv. Teresės bažnyčioje, kur ji išbuvo trisdešimt metų. Tikintieji taip karštai ir gausiai meldėsi prie šios ikonos, kad karmelitai jos garbei įvedė specialias iškilmingas keturiasdešimties valandų pamaldas Teresės bažnyčioje. 1744 metais buvo pastatyta nauja koplyčia: jau mūrinė ir žymiai erdvesnė (per visą sienos plotį).

Švenčiausiosios Trejybės vienuolyno broliai unitai, matydami, kad garbingiausioji Dievo Gimdytojos ikona nuo seniausių laikų priklausanti jų šventovei, tapo karmelitų nuosavybė, ėmėsi žygių ją atgauti. Vietos religinė valdžia neįstengė sutvarkyti šio reikalo, tad spręsti ginčą teko Romai. Ten svarstymas užtruko, bet galiausiai nutarta: ikona turi likti vienuolyno, esančio arčiau Aušros vartų žinioje. Karmelitai džiūgavo: jų šventovė keliasdešimt metų arčiau nei Švenčiausiosios Trejybės.

Po Tado Kostiuškos sukilimo pasireiškė naujas pagarbos Aušros vartų ikonai reiškimo motyvas. Dalykas tas, kad 1794 metais Aušros vartai tapo savita tvirtove, sukilimo centru. Sukilėliai pro siauras bokšto angas iš koplyčios presbiterijos šaudė į rusų karius, priartėjusius prie miesto sienos. Vienuoliai karmelitai taip pat laike šautuvus rankose ir gynėsi. Kartu sukilėliai meldėsi prie Dievo Gimdytojos atvaizdo, prašydami dovanoti pergalę. Taip Vilniaus Aušros vartų ikona tapo kovos už laisvę simboliu.

1795 metais, po trečio Lenkijos padalijimo, Vilniaus kraštas atiteko Rusijai. Aušros vartų koplyčią vis labiau puošta, joje buvo įrengti vargonai. Ikonai buvo pagaminti apvaisais iš brangiųjų metalų, o virš Skaisčiausiosios Mergelės Marijos veido patalpino dvi karūnas: vieną - kaip Dangaus, o kitą - kaip Lenkijos karalienės.

1826 metais buvo prabangiai paminėtas jubiliejus: šimtas metų nuo keturiasdešimties valandų trukmės pamaldų prie Aušros vartų Dievo Motinos ikonos praktikavimo pradžios. Iškilmės tęsėsi ištisus metus. Į Vilnių keliavo šimtai tūkstančių maldininkų, norinčių pagerbti stebuklingąją ikoną. 1829 metais prie koplyčios buvo pastatyta galerija. Dabar koplyčia atrodo panašiai kaip po šios paskutinės didelės rekonstrukcijos.

1830 - 1831 metais Vilniuje vėl kilo sukilimas. Numalšinus jį Rusijos valdovas ėmėsi griežtų priemonių. Karmelitų vienuolynas buvo panaikintas. Šv. Teresės bažnyčia tapo parapijinė, bet liko katalikams, o kartu - ir Aušros vartų koplyčia su stebuklingąja Dievo Motinos ikona. Tai, kad stačiatikiai jos nesugrąžino - didelis stačiatikių metropolito Josifo (Semaškos) nuopelnas. Jis kreipėsi į imperatorių Nikolajų I, prašydamas palikti ikoną katalikams. Kartu jis pabrėžė, jog stačiatikiai reiškia jai pagarbą ir nenustos tai darę, juoba, kad ant ikonos išliko senovinis slavų kalba, ligatūra atliktas užrašas: „Garbingesnė už cherubinus ir nepalyginti šlovingesnė už serafinus.“

Aušros vartų gatvę kurį laiką iki 1863 metų sukilimo buvo tapusi demonstracijų ir mitingų vieta. Prie šventojo paveikslų žmonės vėl meldė malonės ir pagalbos; meldėsi ne tik tie, kurie prašė sielos ramybės, bet ir tie, kurie ragino pradėti klasių kovą...

Susumuokime tai, kas pasakyta.

Didysis Lietuvos kunigaikštis Algirdas viename iš savo žygių gavo graikiškąją Dievo Gimdytojos ikoną. Dievo Motina joje vaizduojama viena, be Kūdikėlio Jėzaus. Švenčiausiosios Mergelės veidas ikonoje yra labai ramus, Ji pagarbi bei susikaupusi, rankos sukryžiuotos ant krūtinės. Rytų tradicijai būdinga taip Ją vaizduoti Apreiškimo ikonose. Tai momentas, kai arkangelas Gabrielius apreiškia, kad Ji taps Dieviškojo Kūdikio Motina. Tai, kad Dievo Gimdytoja šioje ikonoje vaizduojama per Gerosios žinios Apreiškimą, Vilniaus stačiatikiai neabejojo nei XIV amžiuje, nei vėliau, reikšdami pagarbą šiam šventajam paveikslui - Apreiškimo ikonai.

Šventosios Dvasios vienuolyno katedroje, į kairę nuo įėjimo, yra Aušros vartų ikonos kopija, kuriai tikintieji taip pat reiškia didelę pagarbą.

Trys klausimai Trakų vyskupui Ambrosijui

Į laikraščio „Stačiatikių Lietuva“ klausimus atsako Vilniaus ir Lietuvos vyskupijos vikaras, Trakų vyskupas Ambrosijus

- Jūsų Ekscelencija, daugelio žmonių nuotaika dabar - visai ne šventiška. Ar verta švęsti, kuomet tiek žmonių žūsta ir milijonai lieka be pastogės?

- Mes gyvename sudėtingą nestabilumo, skausmų, negandų ir karų metą. Krikščionis, stačiatikis, vienas iš 12 svarbiausių metų švenčių - Kristaus Gimimo iškilmę - pažymi uolia malda, be to, mus visus guodžia Kristaus teikiamas dvasinis džiūgesys. Mes dalyvaujame šioje šventėje ir tada, kai dėkojame Dievui už viską, ką Jis mums skiria gyvenime.

Mūsų meilė Dievui ir žmonėms reiškiasi ir tuo, kad mes specialiai, ypatingai uoliai už juos meldžiamės. Štai Dieviškosios Liturgijos metu, prašome Dievą nutraukti karą Ukrainoje. Meldžiamės ir už žuvusių jos žemėje amžinąjį atilsį.

Prieš du tūkstančius metų, kai Dievas atėjo į šį pasaulį, taip pat buvo sudėtingas metas. Viešpats tada dosniai apdovanojo žmones savo malonėmis. Prašykime, kad Jis ir šiandien išlietų savo malonijų.

- Paprastai žmonės su viltimi laukia naujų metų. Tačiau dabar daugelio širdyse glūdi baimė. Kaip ją įveikti? Kas galėtų tapti atrama ir įkvėpti pasitikėjimo?

- Baimė į mūsų sielas kartais įsiskverbia dėl mažatikystės. Bū-

tent šią baimės priežastį mūsų Viešpats Jėzus Kristus aiškiai nurodė savo mokiniams, kai jie, apimti baimės, pažadino Jį kilus smarkiai audrai, sakydami: „Viešpatie, gelbėk, žūvame!“ (Mt 8, 25). Kristus apaštalams, o kartu ir mums aiškiai nurodė baimės priežastį: „Ko jūs tokie bailūs, mažatikiai?“ Paskui atsikėlė, sudraudė vėjus bei ežerą, ir pasidarė visiškai ramu. (Mt, 8,26).

Vienas iš žinomų Šventojo Rašto komentatorių - Eufemijus Zigabenas sako, jog Kristus išsklaido savo mokinių baimę, parodydamas, kad ji sieloje kyla dėl dvasios silpnumo, ir priekaištauja jiems dėl mažatikystės. Apaštalai manė, jog Jis galės išgelbėti, bet tik tada, kai nemiegos, todėl ir pažadino Jį. Mums taip pat kartais atrodo, jog Kristus gali mus išgelbėti, gali mums pasirūpinti tik tada, kai Jis „nemiegos“, nes manome, kad Jis tolsta nuo mūsų. Tačiau taip nėra. Atmintyje iškyla Kristaus atsakymas šventajam vienuoliui Antanui (rus. Antonij), kai jis po ilgos ir alinančios kovos su demonais paklausė Viešpatį: „Kur Tu buvai? Kodėl nepasirodei iš pat pradžių, kad nutrauktum mano kančias?“ Ir išgirdo šiuos žodžius: „Aš buvau čia, Antanai, bet laukiau, norėdamas pamatyti tavo didvyrišką kovą“ (žiūr. Šv. vyskupas Atanasas Didysis: „Šv. vienuolio Antano Didžiojo gyvenimas“). Krikščionybės istorijoje yra daugybė panašių tikėjimo ir vilties, sulaukti Kristaus pagalbos liudijimų. Jie pateikti šventųjų biografijose; tokių pavyz-

► Trakų vyskupas Ambrosijus. A.Litvinovo nuotrauka

džių apstu ir mūsų Bažnyčios naujųjų kankinių bei išpažinėjų gyvenimo aprašymuose. Šie pavyzdžiai stiprina mus ir įkvepia vilties bei tikrumo, kad Viešpats neapvils

mūsų lūkesčių, nes ir ankstesnių savo liudytojų Jis nenuvylė. Visą savo karingumą jie nukreipė kovai su nuodėme, savo sielos apvalymui nuo neskaisčių aistrų. „Todėl ir

mes, šitokio debesies liudytojų apsupti, nusimeskime visas naštas bei nuodėmės pinkles ir ištvermingai bėkime mums paskirtose lenktynėse“ (Žyd 12, 1). Tad tikėdami ir su viltimi žvelkime „į savo tikėjimo Vadovą ir Ištobulintoją Jėzų. Jis vietoj Sau priderančių džiaugsmų, nepaisydamas gėdos, iškentėjo kryžių ir atsistojo Dievo sosto dešinėje“ (Žyd 12,2).

- Ko linkėtumėte Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios cerkvių parapijiečiams naujais metais?

- Mūsų parapijiečiams ir sau norėčiau palinkėti taikos, ramybės. Juk sumaištis, mažatikystė, tikėjimo Dievo pagalba stoka, baimė mūsų sielose kyla dėl įvairių aistrų. Štai konfliktų su aplinkiniais priežastis - būtent ramybės stoka mūsų širdyje. O ramybės šaltinis yra mūsų Viešpats Jėzus Kristus, Kuris yra „kelias, tiesa ir gyvenimas“ (Jn 14, 6). Jis apaštalams ir mums paliko Savo ramybę (Jn 14, 27). Mums svarbu pajusti šią ramybę, išsaugoti ją ir puoselėti, o kad - pasiektume šį tikslą reikia teisingų gyvenimo prioritetų: Dievas, kelias link Jo ir su Juo turėtų būti pirmoje vietoje. Darykime viską, kas nuo mūsų priklauso, kad mūsų širdys apsisvalytų nuo aistrų; likime ištikimi Kristui ir Jo Bažnyčiai, atmindami nemarius šventojo kankinio, dvasininko Kiprijono Kartaginiečio žodžius, esančius jo knygoje „Apie Bažnyčios vienybę“: „Tas, kam Bažnyčia - ne Motina, negali turėti ir Tėvo - Dievo“.

Maksimas ROGALSKIS

Kristaus Gimimo garbei skirta šventovė

Vilniaus priemiestyje, Bukiškių gyvenvietėje, Sodų gatvėje, yra nedidelė, bet labai jauki mūrinė cerkvė su penkais žydrais kupolais. Tai Kristaus Gimimo (rus. Christorozdestvenskij) šventovė - vienintelė mūsų vyskupijoje, pašvęsta Kristaus Gimimo garbei.

Šventovė pastatyta įpusėjus XIX amžiui, už generolo Pavlo Božerjanovo lėšas. Sklypas, kur iškilo šventovė, anksčiau priklausė garsiajai Radvilų giminei.

Generolas P. Božerjanovas garšėjo kaip rūpestingas šeimininkas. Savo dvarą, įkurtą žemėse, kurios jam atiteko už tarnystę, jis nuolat puoselėjo: įveisė sodą, prisodino dekoratyvinių medžių bei krūmų, sujungė kanalais tvenkinius. Vanduo juose buvo toks švarus, kad jame puikiai jautėsi upėtakiai. Generolas dar pastatydino dviaukštį gyvenamą namą ir namų cerkvę, kuri iš pradžių, manoma, buvo pašvęsta Gelbėtojo Acheiropitos paveiklo garbei.

Beje, visai neseniai - prieš keletą metų P. Božerjanovo proanūkė tikinčiųjų bendruomenei padovanojo senovinę Švenčiausiosios Dievo Gimdytojos Globos ikoną. Ji priklausė dar jos proseneliui - šios

šventovės įkūrėjui. Ikona patalpin-ta garbingoje vietoje, tarp kitų cerkvės šventenybių ir relikvijų.

Antrojo pasaulinio karo metu Kristaus Gimimo cerkvė buvo beveik sugriauta, o po karo sovietmečiu ji ilgiems metams buvo paversta žemės ūkio mechanizatorių mokyklos sandėliu. Stačiatikiams šventovė grąžino nepriklausomos Lietuvos valdžia.

► Kristaus Gimimo šventovė Bukiškėse

Baigiantis paskutinei XX a. dekadai pradėta atkurti šventovės brėžinius, o nuo 2002 metų imtasi jos restauravimo. 2011 metų vasarą šventovė jau buvo atkurta, ir tai įvyko pirmiausia Vilniaus ir Lietuvos metropolito Chrizostomo (dabar - emerito) pastangų dėka.

Pamaldos šventovėje atnaujintos nuo 2011 metų. Nuo šių metų kunigas Maksimas Krutolevičius

yra jos klebonas. Tikinčiųjų bendruomenė čia nėra gausi, bet dar ni. Po pamaldų tikintieji dalyvauja pokalbiuose tikėjimo temomis, kartu švenčia gimtadienius, var-dines.

Cerkvės šventorius yra erdvus, ir jame patogų rengti šventes gausiam vaikų būriui. Todėl daugelis renginių minint šventųjų sutuoktinių Petro ir Fevronijos Muro-miečių atminimą (liepos 8 d.) vyksta būtent Bukiškių Kristaus Gimimo šventovėje. O pastaraisiais metais vyskupijoje stačiatikiai tuomet gana plačiai pažymi „Meilės, šeimos ir ištikimybės“ dienas. Bukiškėse šios šventės vyksta linksmai, triukšmingai, į jas susirenka daug žmonių. Per dieną ten suvalgoma keli šimtai porcijų ledų, šen bei ten tada matai ir baltai rausvus cukraus vatos „debesėlius“. Be to, šventovėje vyksta aktorių, klounų, fokusininkų pasirodymai. Vaikams šios šventės palieka gilų įspūdį.

Bukiškių šventovės titulo die-nos, o tiksliau - Kristaus Gimimo nakties iškilmė bus švenčiama penktadienį, sausio 6 d. Kviečiame visus dalyvauti iškilmingose pamaldose, kurios prasidės 23:30 val.

Paremkite laikraštį!

Prašome paremti laikraštį „Stačiatikių Lietuva“ savo aukomis!

Rekvizitai aukų siuntimui:

Gavėjas: Lietuvos stačiatikių arkivyskupija

Sąskaitos Nr.
LT107044060000296350

Paiškinimas: Auka
Paremti mūsų laikraštį auka galima ir visose Lietuvos stačiatikių šventovėse. Žvakių kioske galima paimti kišeninį 2023 m. kalendorių, kuriame nurodytos pagrindinės religinės šventės, bei pavaizduotos tikinčiųjų itin gerbiamo ikonos (apie vieną jų - Aušros vartų - skaitykite 3-4 psl.).

Ten pat, žvakių kioske, galima palikti auką laikraščiu.

Nuoširdžiai Jums dėkojame už paramą!

APKLAUSA: Kaip tapote praktikuojančiu Bažnyčios nariu?

Pateikiame naują skyrelį! Vilniaus ir Lietuvos vyskupijos dvasininkai bei pasauliečiai atsakinėja į klausimus: Kas Jus atvedė į Bažnyčią? Kas padėjo tapti praktikuojančiu Jos nariu?

Kunigas Ole-gas Guriliovas, Šv. Mikalojaus Myriečio (rus. Nikolskaja) cerkvės, esančios Rudaminos kaime, klebonas.

Mano vaikystė, jaunystė ir suaugusiojo gyvenimas iki 35 metų praėjo toli nuo Bažnyčios. Kartu man nuo pat mažumės kildavo klausimų, susijusių su žmogaus gyvenimo prasme, ir aš nerasdavau atsakymų į juos. Šeimai persikėlus į Vilnių, dažniau užsukdavome į šventoves. Keletą kartų vienuolyne ir Skaisčiausiosios

katedroje teko dalyvauti pamaldose, kurias celebravo hierarchas. Mane sukrėtė metropolito Chrizostomo pamokslų aktualumas ir tiesumas. Po to Viešpats mūsų šeimą atvedė į Šv. vyskupo Mikalojaus šventovę Rudaminoje. Čia mes susipažinome su archimandritu Leonidu, su draugiška, labai mylinčia dvasine šeima, su sekmadienine mokykla, o netrukus ir su Mikniškių bendruomene. Tėvas Leonidas išsyk mus priėmė taip, tarsi būtume seni jo pažįstami; jis nuo pirmo susitikimo tapo neginčijamu autoritetu. Jo žodžiai, veiksmai, akys - visa buvo kupina tyros krikščioniškos Meilės. Mūsų šeima pasikrikštijo ir įgijo dvasios vadovą. Tikime, kad jis ir dabar už mus meldžiasi.

Ina, Šv. Konstantino ir Mykolo šventovės parapijetė (Vilnius).

Sąmoningai, savo noru, į šventovę atėjau būdama 20-ties. Užsukusi į Šv. Mykalojaus (Nikolskaja) cerkvę, esančią Didžiojoje g-jė, patekau į jaukias prietemas (taip ten yra ir dabar). Cerkvėje triūsianti moteris su tikro mane šiltai ir geranoriškai. Jos svetingumo ir santūrių, neperšamų patarimų dėka ėmiau vis dažniau lankytis cerkvėje. Ji man tapo gydykla. Štai atėjai, pabuvai ten, ir sielos nebeskauda. Vėliau vienuolyne išgirdau metropolito Chrizostomo pamokslą, kuris turėjo daug bendra su mano gyvenimu, ir padarė stiprų įspūdį: jame glūdėjo atsakas į mane

tada kankinančią problemą. Ir dar sykį hierarchas, kreipdamasis į mus visus, ištare man labai svarbius žodžius: „Dievas be jūsų išgyvens! O jūs be Dievo - ne!“ Ir man tapo visiškai aišku, kad taip ir yra.

Sakoma, kad tapimas praktikuojančiu Bažnyčios nariu - ne vienkartinis veiksmas: jis tęsiasi visą gyvenimą. Pritariu šiam teiginiui. Manau, kad žmogus, pravėręs Bažnyčios duris, mažais žingsneliais, iš lėto juda, siekdamas pasveikti. Tai sunkus kelias: dažnai tenka įveikti savąjį „negaliu“ ar „nenoriu“. Pavyzdžiui, aš, net ir žinodama, kaip svarbu priimti Švenčiausiuosius Slėpinius (liet. Komuniją), ilgai nesiryžau to daryti. Kuomet pasakiau apie tai moteriai, tvarkančiai šventovę, ji davė vieną kitą gerą patarimą, ir jie paskatino žengti šį žingsnį. Neužilgo aš priėmiau Švč. Komuniją, ir išsyk pasijutau daug geriau.

Monika Grigaliūnienė, Šv. Kotrynos cerkvės (rus. Je-katerininskaja) parapijietė (Vilnius).

Vilniaus cerkvėse lankiausi dar prieš tapdama stačiatike. Dėl smalsumo. Sparčiai modernėjančios katalikų apeigos tapo man nepriimtinos. Ėmiau internete klausytis stačiatikių teologų, dvasininkų pamokslų, Valamo vienuolių giedamų giesmių, ir mane „užkabino“ jų paprastumas bei aiškumas. Tapusi stačiatike dalyvau-davau Liturgijoje, aukojamoje lietuvių kalba. Vėliau taip susiklostė, kad pradėjau vaikščioti į šventovę, esančią arčiau namų, kur pamaldos vyko

bažnytine slavų kalba. Man Liturgija šia kalba yra tobula: melodinga ir įstabi, nereikalinga jokių paprastinimų. Nes nekasdieniški žodžiai padeda susikaupus dalyvauti tame, kas vyksta.

Iš pradžių buvo fiziškai sunku ilgai stovėti. Erzino šen ir ten vaikščiojantys suaugusieji ir bėgiojantys vaikai. O Liturgija tęsiasi ilgai, aš nieko joje nesupratau. Kad nenuobodžiauti, įdėmiai įsiklausydavau, ką ten sako dvasininkas, ką gieda giesmininkai. Kai kunigas paaiškino Liturgijos esmę, prasmę ir tikslą, pasidarė aiškiau. Įstabu tai, kad tapusi stačiatike jaučiu sielos ramybę. Dabar džiaugiuosi, kad vaikštau į svečius pas Tėvą, Mokytoją, Draugą arba į priėmimą pas Aukščiausiąjį Gydytoją. O ir mūsų bendruomenė draugiška.

Ana Vlasova, Šv. Konstantino ir Mykolo cerkvės parapijietė (Vilnius).

2013 metais mus sutuokė stačiatikių šventovėje, bet tada dar nebuvau pastoviai praktikuojanti Bažnyčios narė. Itin didelį įspūdį man padarė vyresniosios dukters krikštas. Kai po jo sužinojau, kad vaikui reikia priiminėti Švč. Komuniją, ėmiau labiau tuo domėtis. Mes su vyru Šventosios Dvasios vienuolyne lankėme katechizavimo

kursus bei kursus tiems, kurie tuoksis. Pamenu, kaip pirmą sykį sąmoningai rengiausi priimti Švč. Komuniją. Labai jaudinausi, viską užsirašinėju iš knygos, bijodama ką nors pamiršti. Anksčiau buvau susidariusi stereotipinę nuomonę, kad dvasininkai - rūstūs, jie manęs nesupras, o aš - jų. Tačiau mūsų jauni kunigai paaiškino, jog Stačiatikybėje nėra tokio kategorizavimo, kad čia kiekvienam - pagal jo jėgas ir tinkamą laiką. Aš dar labai toli nuo tikrojo krikščionio kelio, dar patiriu „atotrūkio“ periodą, bet tada vis kartoju frazę iš atgailos kanono: „Palikau Tave - nepalik manęs; atsiliepk, kai Tavęs šaukiuosi...“

Parengė Aleksandra DEŽINA

Klausimai kunigui: Ar verta melstis už prosenele?

Į parapijiečių klausimus atsako Šventosios Dvasios vienuolyno katedros kunigas Olegas ŠLIACHTENKO

- Mano brangioji prosenelė nebūnojo prieš Dievą, bet į cerkvę nevaikščiojo, užsiiminėjo būrimu ir prieš mirtį neatgailavo. Ar yra bent menka galimybė jai išsigelbėti? Gal galima tikėtis nors jos būklės pagerinimo?

Joanas

- Gerbiamasis Joana, būrimas savaime yra „pasibjaurėtinas Viešpačiui“ (Įst 18, 10-12), būrimas lyginamas su piktžodžiavimu. Kita vertus, mes meldžiamės už mirusius, nes: 1) tikimės sulaukti Dievo malonės, 2) nežinome, ką žmogus jautė prieš mirtį, ir viliamės, kad jis atgailavo. Todėl jums verta melstis už prosenele.

- Mano psichologas sako, kad žaizdos, kurios atsiranda dėl emocinės agresijos šeimoje (o visa tai - vyro, žmonos bei tėvų elgesio su vaikais, rezultatas), neužgyja. Na, o kadangi už šią agresiją nebaudžiama, traumas metai iš metų kaupiasi. Tuo tarpu Stačiatikybė moko, kad reikia kentėti, atleisti...Ir tai - viskas? Na, niekaip to nesuprantu.

Tatjana

- Dievas viską pagydo. Psichologai nežino apie Dievą, apie vėliną. Jiems neegzistuoja nematoma fronto linija. Jiems konflikte tėra du, na, gal trys dėmenys, ir visi jie matomi. Tai nereikia, kad psichologai yra visiškai neteisūs. Tai tereiškia, kad jie, kalbant matematikos terminais, nežino visų kintamųjų dydžių. Jeigu gydytojas jums sako, kad vėžys nepagydomas, jis yra teisus: jis mato meta-

stazes ir gali prognozuoti, kiek dar liko gyventi jo pacientui. Tačiau, juk daugybė nepagydomai sergančių žmonių Dievo malonės dėka pagijo!

Tai nereikia, kad tiesioginį „abuse“: jus žeminantį elgesį, patyčias reikia ignoruoti ir su tuo taikstyti. Kantrybė reiškiasi tuo, kad jūsų širdis nesukietėja, nesužiaurėja. Na, o atleisti - tai melstis, kad būtų išgelbėtas asmuo, taikantis jums emocinę agresiją. Bet jeigu agresorius kankina vaikus, tyčiojasi iš žmonos (arba žmona elgiasi agresyviai), tąsyk nukentėjusi pusė turi teisę gintis nuo agresoriaus. Ypač svarbu visais įmanomais teisėtais būdais ginti vaikus. Tai net privalu daryti.

- Labai myliu jūros kiaulytes, keletą jų turiu. Rūpinuosi jomis, skiriu joms laiko ir patiriu teigiamų emocijų. Bet netikėtai susimąščiau: ar nerūstinu Dievo? Gal tą laiką turėčiau skirti, tarkime, kokiems nors našlaičiams ar beglobiams seneliams? Prašau atsakyti.

Vera

- Gerbiamoji Vera, rūpinimasis gyvūnais, be abejo, nerūstina Dievo. Tik žiūrėkite, kad jūsų gyvenimas netaptų tarnavimu jiems. Mes privalome tarnauti Dievui - tai yra ir tikslas, ir prasmė, o kartu ir teigiamų emocijų šaltinis. Ar jums reikia rūpintis našlaičiais ir seneliais? Evangelija tiesiogiai sako tai daryti. Tačiau neverta rūpinimosi žmonėmis priešpastatyti rūpinimuisi gyvūnais. Reikia viena daryti ir kito neapleisti. Tik tiek, kad žmogui duotas Dievo paveikslas, žmogus - mūsų artimas, todėl rūpinimasis žmogumi - didesnė vertybė nei rūpinimasis gyvūnais.

- Sakykite, ar kreiptis į šventuosius dėl menkniekių nėra nuodėmė? Pavyzdžiui, prašyti, kad padėtų išlaikyti egzaminą, ar kad nepavėluotų autobuso?

Aleksiejus

- Gerbiamasis Aleksiejau, reikia tinkamai planuoti laiką, kad nepavėluotumėte į autobusą, nors, žinoma, visko pasitaiko. Būna, kad tenka melstis ir dėl tokio

dalyko. Nesijaudinkite, Jūs šventiesiems per daug nepatrukdysite. Nuodėmė - melsti pagalbos nuodėmė, o melstis, kad padėtų buities reikaluose - tai gyvenimas. Krimstis dera, jeigu mūsų gyvenimas „įklimpęs“ į tokias smulkmenas. Kol vaikai maži, jie prašo, kad tėvai duotų kišenpinigių, saldumynų, kitų nedidelių gėrybių. Jeigu, tarkime, aštuoniolikmetis prašys to paties, ko prašo ir penkiametis, tai bus keista, nenatūralu. Tas pats ir kreipiantis į šventuosius: reikia atminti, kad svarbiausia mūsų gyvenime - Evangelijoje pavaizduotas žmogaus paveikslas. Šventųjų ir Dievo pirmiausia prašykime, kad nebūtume pikti, kad tikėtume, būtume romūs ir taikūs, geriau pažintume Dievą ir suprastume Šventąjį Raštą, būtume maldingi ir mylintys artimą bei t.t. O be to, galime pasimelsti, kad nepavėluotume į autobusą, kodėl nepasimeldus.

- Laba diena! Mane paliko vyras, bet tikiuosi, kad jis dar sugrįš. Kam ir kaip melstis, kad mano noras išsipildytų?

Zuzana

- Gerbiamoji Zuzana, labai užjaučiu dėl Jūsų bėdos. Be abejo, už vyrą reikia melstis. Tačiau svarbūs ir vidiniai motyvai. Čia neturėtų būti kalbos „kad mano noras išsipildytų“. Jeigu nuoširdžiai, nesa-vanaudiškai mylite vyrą, paleiskite jį, net jeigu tenka atsakyti savo svajos, savo noro. Mes meldžiamės, nes tikime. O tikėti - tai mylėti Dievą ir pasitikėti Juo. Tai - svarbiausia. Jis - atsakas į visus klausimus. Viešpats sako: „Jūs pirmiausia ieškokite Dievo Karalystės ir Jo teisumo, o visa tai bus jums pridėta (Mt 6,33). Jeigu krikščionis gyvena ir meldžiasi turėdamas omenyje šiuos žodžius, jeigu jam malda - tai pokalbis su mylimu Tėvu, o tik po to - prašymai, jis bus išgirstas ir paguostas. Šiaip ar taip, jums praverstų daugiau asmeniškai aptarti Jūsų problemą su dvasininku.

Klausimus galima siųsti į redakciją įprastu arba elektroniniu paštu, arba per Vilniaus ir Lietuvos vyskupijos Facebook puslapį.

Šalčininkuose tęsiasi šventovės statyba

Šv. Tichono parapijoje (Šalčininkai) bendromis labdarinių geradarių, parapijiečių, vyskupijos ir vietos savivaldybės pastangomis iki Naujųjų metų buvo baigti statomos šventovės perdangos ir stogo įrengimo darbai.

Tikimasi, kad prasidėjusiais metais iškils ir kupolas. Statybinės medžiagos jam jau nupirktos. Dabar renkamos lėšos, kurių reikia meistrams apgyvendinti ir jų darbui apmokėti. O jie pradės darbuotis pasibaigus tarpkalėdžiu.

Dėkojame visiems, kurie parėmė taurų šventovės statybos reikalą. Rekvizitai aukotojams: Šalčininkų stačiatikių šv. Tichono parapija, LT 094 010 044 400 000 827.

Ministrė Pirmininkė susitiko su Konstantinopolio hierarchu

2022 metų gruodžio 16 d. Lietuvos Premjerės Ingridos Šimonytės susitikimas su Chalkedono metropolitu Emanueliu (Adamakis).

Susitikime dalyvavo ir Lietuvos užsienio reikalų viceministras Mantas Adomėnas.

Apie ką kalbėta susitikime, nepranešama. Nepaisant to, tapo žinoma, kad Konstantinopolio hierarchas buvo susitikęs ir su asmenimis, pašalintais iš dvasininkų.

Šio susitikimo kontekstas tampa suprantamas prisiminus anksčiau įvykius. 2022 metų gegužės 18 dieną Lietuvos Respublikos pasiuntinys, Turkijoje Ričardas Degutis perdavė Konstantinopolio Patriarchui Baltramiejui Lietuvos premjerės Ingridos Šimonytės laišką. Jame Lietuvos vyriausybės vadovė pranešė Patriarchui, kad Lietuvoje yra stačiatikių, norinčių pereiti į jo jurisdikciją, ir kad Lietuvos vyriausybė juos palaiko. Beje, kiek anksčiau ir užsienio reikalų ministras Gabrielius Landsbergis pareiškė, jog būtų geriau pakeisti Bažnyčios jurisdikciją, ir pranešė, kad valdžios atstovai konsultuojasi šiuo klausimu.

O rugsėjo 19 Patriarchas Baltramiejus Fanare, savo rezidenci-

► Apie Konstantinopolio metropolito susitikimo su Lietuvos valdžia turinį nepranešama. Lietuvos Ministrės Pirmininkės kanceliarijos nuotrauka

joje, priėmė jau Lietuvos užsienio reikalų viceministrą Mantą Adomėną. Lietuvos delegacijoje buvo ir ministrės pirmininkės patarėja. Ir štai gruodžio 16 d. įvyko atsakomasis vizitas, kuriame Patriarchui atstovavo labai patyręs metro-

politas Emanuelis (Adamakis), kuris, beje, pirmininkavo vadinamajame „suvienijančiam“ Bažnyčios susirinkime, įvykusiame Kijeve 2018 metais.

Iš dvasininkų pašalinti buvę kunigai (tokių buvo penketas: Vi-

talijus Mockus, Vitalis Dauparas, Vladimir Seliavko, Georgij Ananjev ir Gintaras Sungaila) nuo pat pradžių neslėpė savo tikslo - įkurti Lietuvoje dar vieną bažnytinę struktūrą, priklausančią Konstantinopolio Patriarchato teisenai.

Buvusių klero narių veiklą nuodugniai išnagrinėjo Vyskupijos bažnytinis teismas. Jis patvirtino buvus šiuos faktus: kunigo priesaikos nepaisymas ir priesaikos sulaužymas (Šventųjų Apaštalų 25 taisyklė); nepaklusnumas hierarchui ordinarui ir vieša veikla negavus jai vyskupo palaiminimo (39 Šventųjų Apaštalų taisyklė); suokalbis, nukreiptas prieš savo vyskupą ir brolius dvasininkus, taip pat taikos Bažnyčioje griovimas (IV Visuotiniame Bažnyčios Susirinkime patvirtinta 18 taisyklė ir V-VI „skliautų“ (gr. „trulos“) Susirinkime priimta 34 taisyklė); Bažnyčios skaldymo veiksmai, pasirengimas ir perėjimo į kitą bažnytinę jurisdikciją organizavimas neturint tam savo vyskupo palaiminimo (I Visuotiniame Susirinkime priimta 16 taisyklė), taip pat jų dalyvavimas Bažnyčios bei jos hierarcho diskreditavimo kampanijoje (55 Šventųjų Apaštalų taisyklė). Be to, minėti asmenys diskreditavo ir brolius dvasininkus.

Būtent už šiuos padarytus pažeidimus, o ne už antikarinę poziciją, kaip jie teigia, ir ne už norą pereiti į kitos Bažnyčios teiseną buvę klero nariai pašalinti iš dvasininkų.

Kalėdų eglutė vaikams

► Vaikams bus parodytas spektaklis „Naujametiniai nuotykių sapnų šalyje“

Sausio 14 d., šeštadienį, 14.00, Vilniuje, Senajame teatre (tai buvęs Rusų dramos teatras) įvyks vyskupijos Kalėdų eglutė, kurią rengia Lietuvos Stačiatikių Brolija.

Į Naujųjų metų ir Kalėdų šventinį spektaklį kviečiami vaikai iš visų Vilniaus ir Lietuvos vyskupijos dekanatų, iš visų parapijų. Prieš spektaklį bus giedamos Kalėdų giesmės, po to prasidės spektaklis vaikams „Naujametiniai nuotykių sapnų šalyje“. Pasakodama apie kurią šventinę pasaką režisierė J. Rusakova buvo paslaptinga: „Būk pasiruošęs stebuklams. Naujųjų naktį visada tikiesi antgamtinio ir stebuklingo nuotykių. Blogis tikrai bus įveiktas, o teisingumas nugalės. Kas buvo nedėmesingas artimie-

siams, tikrai dėl to atgailaus. Naujųjų metų naktis visada mus paverčia geresniais, širdingesniais, atviresniais. Vaikai visada šiuolaikiški. Jie gyvena čia ir dabar. Taip buvo, yra ir bus. Sėkmingo spektaklio paslaptis - kai vaidinimo metu vaikai spiegia iš baimės ar susižavėjimo, kai po visko jį aptaria... Kai namie perskaito teatre matytą pasaką, tapatinasi su jos herojais, verčia tėvus savaitgalį vėl eiti į teatrą“.

Po spektaklio kiekvienam vaikui bus įteikta dovanėlė.

Bilietai platinami Vilniaus ir Lietuvos vyskupijos parapijose (dėl jų kreipkitės į klebonus). Vietų skaičius ribotas.

Informacija - tel.: +370 65064599 (Vilnius, šv. Konstantino ir Mykolo šventovė).

Visagino šventovės puošnumas

Visagine artėja prie pabaigos labdaros projektas „Blagolepije“ (liet. „grožingumas“), kurio tikslas - lėšų Paaaukijimo - Panteleimono šventovės sienų puošimui freskomis rinkimas.

Projektą pradėta vykdyti 2011 m. kovo mėnesį. Gauti lėšų net tokiame geram sumanymui nėra paprasta. Todėl „Blagolepije“ iniciatyvinė grupė visus savo veiklos metus nuolat sugalvodavo naujų darbo formų ir būdų. Lėšas rinkta per labdaros koncertus, aukcionus, prezentacijas, meno dirbinių parodas - pardavimus.

Visa tai - „Blagolepije“ renginiai. Jos iniciatyvinės grupės didesni ar kameriniai labdaros vakarai jau seniai tapo gera tradicija.

Pavyzdžiui, pernai, lapkričio 4 d., Visagino bibliotekos filiale, meno galerijoje įvyko labdaros vakaras „Vardan taikos“, kuriame darniai derėjo muzika, šokis, dailė ir poezija.

Lašai susilieję tampa mažu upeliu, o daug upelių sudaro didelę upę. Analogiškai ir monetas rinkta bendram geram darbui.

Jau baigiantis 2011 metams buvo nutapyta pirmoji freska. Ši ir vėlesnės freskos - švelnių, šviesių spalvų. Jos puikiai pritapo prie bendro šventovės stiliaus.

Freskų projektus kuria ir jas tampa Alina Kniazeva, sukaupusi didelę šios srities darbų patirtį. Visus šiuos metus jai talkina sutuoktinis

► Visagino šventovės sienų puošimas tęsiasi jau daugiau nei dešimtmetį.

Dmitrijus Kamornikas. Jie - draugiškas tandemas.

Parapijiečiai atmena, kaip vyko cerkvės puošimas. Kasmet vasarą buvo statomi pastoliai, o vėliau, juos išardžius, tikintieji pamatydavo naujas freskas.

Sudėtingiausi darbai atlikti, bet dar ne viskas, kas sumanyta, padaryta. Alina Kniazeva pasidalijo kitų metų planais, papasakojo apie navos, kur viena siena jau papuošta, tolesnę puošybą. Ten jau yra freskos, skirtos Viešpaties kančiai - Nukryžiuvimui Golgotoje, Kristaus apraudojimui ir Jo nužengimui į pragarą.

Ant šoninės sienos atsiras freskos, skirtos Prisikėlusio Kristaus apsiareiškimui moterims, nešusioms

mirą (ir atskirai - Marijai Magdalietai). Be to, čia bus pavaizduotos didžiosios kankinės: Barbora, Kotryna, Anastazija (ta, kuri lankė kalinius), Tatjana, Irena, Natalija ir Susana Sakartvelietė (Shushanik). Dar ant šios sienos žadama nutapyti Aušros vartų Dievo Motinos ikoną. O A. Kniazevos svajonė - pavaizduoti garsųjį angelą žydrais drabužiais, rodantį tuščią Kristaus kapą. Šis angelas puošia XIII a. Kintsvisi šventovę Sakartvele.

Šio, ilgus metus besitęsiančio, darbo pabaigoje ant sienos už kiosko su žvakėmis planuojama nutapyti freską „Viešpaties Atsimainymas“.

Be to, ant šios sienos bus ir scenos iš šv. kankinių - Panteleimono ir kitų gydytojų gyvenimo.

Šventinis apsakymas „Pamaldusis Sergijus“

Dievobaimingasis Dievo tarnas Sergijus jau kokius penkerius metus nevalgė mėsos. Nuo tada, kai jis nutarė tapti vienuoliu, jokia niekingos mėsos dalelė neliėtė jo lūpų.

Jevgenija NEGANOVA

Tiesa, gretimo vienuolyno, į kurį Sergijus nutarė stoti, igumenas nepalaimino jo tapti net novicijumi, bet Sergijus vilties neprado, mėsos nevalgė, uoliai pasninkavo, rožančiaus iš rankų neišleido ir maldą, kad Dievas suminkštintų užkietėjusias širdis, o ypač igumeno, kartojo kasdien.

O žuvyčių, kaip ir dera būsimajam vienuoliui, Sergijus nevengė. Ir ne tik kad nevengė, bet ir nusimanė apie jas. Mėgo tas, kurios riebesnės ir be kaulų, būtinai be kaulų! Pastebėjo keistą dėsningumą: juo žuvis riebesnė, juo mažiau joje tų smulkių, bjaurių ašakų, kurios nepastebėtos, tarsi būtų slidūs gyviai, prasmunka į gerklę ir įstringa joje. Tada pabandyk tokią iškrapštyti!

Todėl jis teikė pirmenybę riebesnei, sultingesnei žuvytei. Savaimė aišku, silkutei: na, kaip gali stačiatikis verstis be silkutės, ypač silkutės su daržovių „užklotu“, ypač žiemą! Mėgo ir omulį, makrelę. Nepeikė ir erškėtienes. Juoba, kad ši karališkoji žuvis - natūrali, neišauginta - kiekvieną pavasarį pakildavo neršti ir upę, tekančią netoli būsimo broliuko Sergijaus vienuolyno. Sumokėjęs nustatytą sumą, galėjai visiškai legaliai ją pagauti. Būdavo, vienuoliai ištraukia porą tokių dvidešimties kilogramų „paršelių“, ir broliams yra kuo save pamaloninti pasibaigus Užmigimo pasninkui ir beveik iki pačių Velykų. Ir ne tik broliams - Sergijui taip pat atitekdavo vienuoliškosios „mėsos“.

Mūsų herojus iš visų stačiatikių švenčių labiausiai mėgo tarpkalėdį, prasidedantį po Kalėdų ir vis besitęsiantį iki pat Krikšto. Tuomet jis kasdien, neišskiriant nė trečiadienių su penktadieniais, mėgavosi įvairiomis, kokių Dievas atsiųsdavo, skaniomis žuvytėmis. Tik visokių šliužų nė iš tolo nepakentė: krevečių, midijų ar, neduok, Viešpatie, kokių nors austrių. Solidus buvo žmogus, rimtas, neišdykus. Ir kodėl igumenas iki šiol nepalaimino jo tapti vienuoliu?!

Tarpkalėdį jis mėgo ne tik dėl gausių ir puikių patiekalų. Dar nuo vaikystės, kuomet mama per Kalėdas skaitydavo jam šventinius apsakymėlius, jis gyveno jausdamas ypatingą, stebuklu dvelkiančią atmosferą. Ir kai jis, mažametis, užgniaužęs kvapą, klausėsi mylimo mamos balso, tada labiausiai troško, kad ir pats patirtų kokį nors stebuklą, kad ir jį, kaip tų apsakymų herojus, kas nors išgelbėtų ar kuo nors apdovanotų, o gal net jam būtų suteikta malonė pamatyti angelą...

► Virtuvės interjeras su virėja. Dailininkas Florisas Gerritszas van Schootenas.

Ką ten kalbėti apie vaikystę! Tiesą sakant, jis ir dabar apie tai svajojo, nors seniai užaugo, nors rengėsi tapti vienuoliu ir gerai žinojo, kad stebuklų trokštama, kai tikėjimas yra svirus ir netvarus, tarsi sėkla, mesta ant uolų.

Todėl sotindamasis švelnia eršketo filė, kurią Dievas atsiuntė savo tarnui trečią tarpkalėdžio vakarą, Sergijus, slapčia dūsaudamas, kartkartėmis vis susikrimsdavo dėl to, kad Dievas iki šiol jo neapdovanojo stebuklu, neparodė Savo valios ir nepaprotino bloga jam linkinčių asmenų: to paties igumeno, kad priimtų jį į vienuolyną.

Tuo tarpu iš lėkštės prieš mūsų „skausmų vyrą“ kąsnelis po kąsnelio nepastebimai ir neišvengiamai jo burnoje dingstanti žuvytė buvo itin gardi. Apiberta peletrūnais, pašlakstyta citrinų sultimis, iškepta su bešamelio padažu, ji stačiai tirpo burnoje. Bet į graudžias mintis paniręs mūsų „nabagėlis“ to nepastebėjo. Automatiškai žiaumodamas maistą jis mąstė apie būties trapumą ir apie tai, kokią palaimą jautė Adomas ir Ieva Rojuje, galėdami tiesiogiai regėti Dievą ir bendrauti su Juo.

Šių nelinksmų jo minčių tėkmė išsyk nutrūko tą pačią sekundę, kai garbusis mąstytojas apie Dievą staiga pajuto tarsi į gerklę būtų pašinas įsmigęs! Nejaugi ašaka? Kaip ji čia atsirado?!

Ir vis dėlto tai buvo ji: plona, aštri - bjauri.

Sergijus keletą sykių atliko rįjimo judesius, tikėdamasis, kad ašaka nusmuks žemyn. Be rezultato: ašaka tebestyrojo įstringusi ger-

klėje. Reikėjo nedelsiant suvalgyti ką nors kieta, kas galėtų ją prastumti. Tačiau ką? Tiktų duonos plutelė, bet pastarąjį pusmetį, siekdamas tapti sveikesnis bei dvasingesnis, Sergijus liesėjo ir nelaikė namuose duonos, kad nejaustų pagundos. Mat jis nepaprastai mėgo duoną, ypač tą, kurią kepdavo būsimajame jo vienuolyne. Tai buvo dideli kepalai su traškia plutele. Ak, kaip dabar praverstų ši plutelė! Tačiau, negi nakčiai artėjant bėgsi į vienuolyną!

Ir čia Sergijus prisiminė, kad šaldytuvo durelėse jis laiko porą prosforų, kurios sukietėjo begulėdamos, tad dabar jos - pats tas, ko reikia nustumti tą nelemtą ašaką.

Juo ilgiau Sergijus mąstė apie tai, kas nutiko, tą šventės vakarą sėdėdamas savo buto celėje, juo labiau sieloje augo džiūgesys bei dėkingumas

Pašokęs nuo kėdės jis puolė prie šaldytuvo. Taip ir yra, štai jos: dvi apskritos prosforos: mielinės, kvietinių miltų, primenančios bandeles (per pamaldas, skaitant atminų už gyvųjų sveikatą ir mirusiųjų atilsį raštelius, iš tokių prosforų išimamos mažos dalelės). Suvalgius tokią prosforą gerklėje neliks jokių ašakų.

Tačiau yra vienas subtilus dalykas: prosforą galima valgyti tik tuščiu skrandžiu, užgeriant šventintu vandeniu, o ne po to, kai sudorėjai gerą gabalą riebios žuvies, užgerdamas ją (kam čia slėpti?) dideliu bokalu vyno.

Na ir pagunda! Ką man daryti? - tyliai krintosi Sergijus - ir vienaip blogai, ir kitaip negerai! Suvalgysi - nuodėmė, o nesuvalgysi - nežinia, kas tavęs laukia! Kas, jeigu įsmigs giliai į gerklę, ir tada, nori nenori, o teks operuotis! Na ir pagunda!

Betgi tai bus daroma išsigelbėjimo dėlei, - tęsė savo įtikinėjimus vidinis balsas; o jeigu išsigelbėjimo, tąsyk tai ne nuodėmė.

Na, jeigu tik išsigelbėjimo dėlei, nutarė Sergijus ir atsargiai, tarsi atsiprašydamas aukščiausiųjų galybių dėl savo dvasinės bejėgystės, prakando kietą it plyta prosforą.

Sudžiūvę, sausi jos gabalėliai vienas po kito nemaloniam gremžė gerklę, nepalikdami ašakai, kaip jis tikėjosi, jokio šanso.

Ir išties, prarijęs paskutinį kietą gabalėlį ir nurijęs seilę, jis su palengvėjimu pajuto, kad gerklė švari.

Garbė Tau, Viešpatie! - sušuko mūsų laimės kūdikis, persižegnojęs prieš Dievo Motinos ikoną, kabėjusią garbingoje vietoje. - Tu esi didžiai Maloningas ir nepaliaujamai Dosnus!

Ir čia, padėkojus Dievui už išgelbėjimą nuo to, kas nutiko, jam būtų reikėję ramiai eiti miegoti, tačiau žmogaus prigimtis ne tokia paprastutė. Žvelgdamas į likusią prosforą, jis pagalvojo: o kodėl ir jos nesuvalgius? Juk jis jau pažeidė draudimą ir suvalgė pirmąją ne taip, kaip dera. Tad nieko nepras, jei ir šią suvalgys. Koks skirtumas - viena ar dvi? Viešpats gailingas - atleis. Juk atleido dėl pirmos. O prosforos tokio įstaibus skonio - tai vėlgi vaikystės skonis.

Sergijus nė pats nepastebėjo, kada spėjo prakąsti prosforą ir ėmė ryžtingai, energingai ją kramtyti. Bet staiga pajuto, kad jos skonis tapo kažkoks keistas: atrodė, jog burnoje išties yra plytos dalelė, aplipusi kietais milteliais.

„Tikriausiai be reikalo nutariau suvalgyti antrą prosforą“, - pagalvojo Sergijus, ir čia pat jį užliejo neviltingas, o kartu ir atgailos banga, suvokus: dantis! Juk tai dantis nulūžo! Priekinis! Štai, kas nutinka, kuomet pažeidi Dievo nurodymus... Jis atleido, kai prosfora buvo valgoma siekiant išsigelbėti, bet neatleido pilvopenystės.

„Viešpatie, atleisk man, nusidėjėliui“, - ėmė melsti Sergijus.

Štai ir įvyko tarpkalėdžio „stebuklas“ - neliko danties!.. Kažkas nusipelnė tikro stebuklo, o aš - tik tokio. Viešpats Adomą ir Ievą išvarė iš Rojaus, o mane nusiuntė pas odontologą.

Tačiau juo ilgiau Sergijus mąstė apie tai, kas nutiko, tą šventės vakarą sėdėdamas savo buto celėje, juo labiau sieloje blėso liūdesys ir graužatis, užleisdami vietą džiūgesiui bei dėkingumui. Juk tai, kas įvyko, neabejotinai buvo tikras stebuklas - nesvarbu, koks: Kalėdų, Velykų, tarpkalėdžio - Dievui įprastas stebuklas. Dievo Apsireiškimo stebuklas, kuomet mūsų kasdieniame gyvenime Viešpats atskleidžia Save, Savo valią, o, kai reikia, ir Savo atpildą, ir mes įsitikiname, kad nesame vieni, kad JIS - su mumis.

P.S. Visiškai ir galutinai Dievo valia Sergijui atsiskleidė, kuomet jauna ir simpatinga odontologė Julija, kruopščiai ir atidžiai dirbdama, sutaisė jo dantį, o po kurio laiko tapo jo žmona.

Tikėti - tai gyventi jaučiant didelę didelę kantrybę ir meilę (archimandritas Joanas Krestjankinas)